

ACTA MVSEI APVLENSIS

APULUM LXII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

Fondator

ION BERCIU

Editor

GABRIEL TIBERIU RUSTOIU

Colegiul editorial:

RADU ARDEVAN – Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca
DAN BĂCUEȚ-CRIȘAN – Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău
RADU BĂJENARU – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București
NIKOLAUS BOROFFKA – Deutsches Archäologisches Institut, Berlin
HORIA ION CIUGUDEAN – Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia
FLORIAN MATEI-POPESCU – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București
SORIN NEMETI – Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca
CHRISTOPHER F. E. PARE – Universitatea „Johannes Gutenberg”, Mainz
ZENO KARL PINTER – Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
CRISTIAN IOAN POPA – Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia
IOAN CAROL OPRIȘ – Universitatea București
EMANOIL PRIPON – Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău
AUREL RUSTOIU – Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca
CRISTIAN SCHUSTER – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București
VOLKER WOLLMANN – Obrigheim

Colegiul de redacție:

RADU OTA – redactor-șef
SIDONIA PETRONELA OLEA – secretar de redacție
CRISTINEL FÂNTÂNEANU – secretar de redacție
ADINA BOGDAN – membru
GEORGE VALENTIN BOUNEGRU – membru
ILIE LASCU – membru
CRISTIAN TITUS FLORESCU – membru
ANCA TIMOFAN – membru

Adresa de corespondență:
MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII ALBA IULIA
510010 ALBA IULIA
Str. Mihai Viteazul, 12-14
Tel. 0258/813300

Mailing address:
MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII ALBA IULIA
RO – 510010 ALBA IULIA
12-14, Mihai Viteazul St.
Tel. (+40) (258) 813300

redactie@revista-apulum.ro

© 2025 MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII ALBA IULIA

ISSN – 1013-428X

ISSN – 2247 – 8701

ISSN-L – 2247 – 8701

ACTA MVSEI APVLENSIS

APVLVM

LXII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

ALBA IULIA

MMXXV

Tehnoredactare: RADU OTA

Traducerea și verificarea textelor în limba engleză: ADINA BOGDAN

Autorii își asumă întreaga răspundere pentru conținutul studiilor

Materialele nepublicate nu se restituie autorilor

S U M A R

CONTENTS – SOMMAIRE – INHALT

BERECKI SÁNDOR, Aurel Rustoiu la a 60-a aniversare/ Aurel Rustoiu on the 60th Anniversary.....	IX
--	----

STUDII ȘI ARTICOLE – *STUDIES AND ARTICLES*

ARHEOLOGIE & ANTROPOLOGIE

ARCHAEOLOGY & ANTHROPOLOGY

MIHAELA-MARIA BARBU, Locuirea eneolitică de la Mintia – Gerhat în lumina analizei materialului litic cioplit <i>The Eneolithic Settlement at Mintia – Gerhat in the Light of the Analysis of the Chipped Stone Material.....</i>	1
COLIN P. QUINN, HORIA ION CIUGUDEAN, New Bronze Age Wagon Models from the Wietenberg Culture <i>Noi modele de care din epoca bronzului aparținând culturii Wietenberg.....</i>	45
CAROL KACSÓ, Descoperiri de metale din epoca bronzului în Depresiunea Baia Mare (I.) <i>Bronze Age Metal Discoveries in Baia Mare Depression (I.).....</i>	63
ILIE LASCU, Depozitul de bronzuri Rimetea III <i>The Bronze Hoard from Rimetea III.....</i>	99
GABRIEL MIRCEA TALMAȚCHI, MIHAI IONESCU, Dincolo de relațiile economice și comerciale. Noi descoperiri specifice circulației și prezenței monetare la Callatis și în <i>chora</i> adiacentă <i>Beyond Economic and Commercial Relations. New Discoveries Specific to the Circulation and Presence of Monetary Value at Callatis and in the Adjacent Chora.....</i>	113
AUREL RUSTOIU, GABRIEL TIBERIU RUSTOIU, Femei călătoare. O fibulă de tip Orlea-Maglavit de la Cisteiu de Mureș (oraș Ocna Mureș, jud. Alba) <i>Wandering Women. A Brooch of the Orlea-Maglavit Type from</i>	

	<i>Cisteiu de Mureș (Ocna Mureș. Alba County)</i>	135
EMILIAN BOTA, Necropola tumulară de la Cașolț. Un pumnal curb de tip <i>sica</i> redescoperit		
	<i>Burial Mound from Cașolț. A Rediscovered Sica Curved Dagger..</i>	155
MARIAM SLIMOUN, Les élites palmyréniennes en Dacie romaine: entre statut militaire et intégration provinciale		
	<i>Elitele palmyriene în Dacia romană: între statutul militar și integrarea provincială</i>	173
GEORGE VALENTIN BOUNEGRU, O statueta din bronz a lui Apollo recent descoperită la Ocna Mureș		
	<i>A Bronze Statuette of Apollo Recently Discovered in Ocna Mureș.</i>	201
MARINA MUSTEAȚĂ, GABRIEL DAN BALTEȘ, OVIDIU-MAXIM OARGĂ, CRISTINEL FÂNTÂNEANU, Rescue Archaeological Excavations in Alba Iulia: New Roman Graves Discovered at “Profi” and “Republicii Boulevard” Sites (2023)		
	<i>Cercetări arheologice preventive la Alba Iulia: noi morminte romane descoperite în siturile de la “Profi” și “Bulevardul Republicii” (2023).....</i>	209
OVIDIU-MAXIM OARGĂ, ADRIAN COSMIN BOLOG, Noi monede descoperite în necropola romană de la Apulum Dealul Furcilor – „Podei” (campaniile anilor 2017-2024). Câteva considerații cu privire la depunerea monedelor în complexele funerare		
	<i>New Coins Discovered in the Roman Necropolis from Apulum Dealul Furcilor – “Podei” (Campaigns of 2017-2024). Some Considerations on Coin Depositions in Funerary Features</i>	241
GABRIEL CUSTUREA, Un tezaur dobrogean din secolul al XVII-lea		
	<i>A Dobrujan Hoard from the 17th Century</i>	309

ARHEOZOOLOGIE

ARCHAEOZOOLOGY

ALEXANDRA-PAULA SICOE, MIHAI GLIGOR, MARGARETA-SIMINA STANC, Utilizarea resurselor animale de către comunitățile eneolitice: analiza resturilor faunistice provenite dintr-un complex Foeni din situl Alba Iulia - Lumea Nouă	
---	--

	<i>Exploitation of Animal Resources in Eneolithic Communities: Analysis of Faunal Remains from a Foeni Feature at the Alba Iulia - Lumea Nouă Site</i>	317
ELIZA-IOANA CREȚU, LUMINIȚA BEJENARU, IOAN BEJINARIU, MARCELA IFRIM, MARGARETA-SIMINA STANC, Resurse animale și practici de gestionare a acestora în așezarea din epoca bronzului târziu de la Recea - Valea Sulduba (Județul Sălaj): date arheologice și arheozoologice	<i>Animal Resources and Their Management Practices in the Late Bronze Age Settlement of Recea - Valea Sulduba (Sălaj County): Archaeological and Archaeozoological Data</i>	349

VARIA

DAN ANGHEL, O perspectivă asupra reparării, modificării și reutilizării vaselor ceramice	<i>An Insight on Repairing, Modification and Reusing of Pottery</i>	363
--	--	-----

RECENZII ȘI NOTE DE LECTURĂ

REVIEWS AND READER'S NOTES

RADU OTA, <i>Roman Dacia and the Roman Army. Papers Dedicated to Liviu Petculescu on the Occasion of His 75th Birthday</i> , Constantin Augustus Bărbulescu (ed.), editura Mega, Cluj-Napoca, 2023, 235 de pagini, 74 de planșe și figuri		407
VASILE MOGA, Mihai Bărbulescu, <i>Istoria arheologiei din România</i> , Civilizația românească nr. 33, editura Academiei Române, București, 2022, 490 de pagini.....		413
RADU OTA, Yann Le Bohec, <i>Războiul în lumea romană 58 a.Chr.-235 p.Chr.</i> , editura Mega, Cluj-Napoca, 2021, 348 de pagini, 14 figuri (trad. Cosmin Mihail Coatu).....		417

CRONICA PUBLICAȚIILOR

THE CHRONICLE OF THE PUBLICATIONS

GEORGE BOUNEGRU, Cronica publicațiilor membrilor Secției Arheologie, apărute în anul 2024.....	423
SIDONIA PETRONELA OLEA, Cronica publicațiilor membrilor compartimentelor Restaurare Ceramică – Metal – Textile și Restaurare Piatră din cadrul Centrului Național de Conservare – Restaurare Carte Veche Alba Iulia, apărute în anul 2024.....	429

NECROLOG

OBITUARY

SABIN ADRIAN LUCA, Gheorghe Corneliu Lazarovici 13 septembrie 1941 – 3 februarie 2025.....	431
Lista autorilor.....	435

AUREL RUSTOIU LA A 60-A ANIVERSARE

Cu ocazia împlinirii a 60 de ani de către reputatul arheolog dr. habil. **Aurel Rustoiu**, aducem un omagiu sincer unei personalități care a marcat decisiv cercetarea arheologică din România și din spațiul central și est-european.

Format încă dinaintea studenției sub îndrumarea regretatului arheolog Florin Medeț, el și-a desăvârșit pregătirea la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, în cadrul Facultății de Istorie și Filosofie. Lucrarea sa de doctorat, publicată în 1996 și dedicată metalurgiei bronzului la daci, rămâne un reper internațional, completată exemplar de analiza fibulelor din Dacia preromană, apărută în 1997 și considerată și astăzi un model de analiză tipologică și contextuală.

Carierea sa științifică este legată de Institutul de Arheologie și Istoria Artei din Cluj-Napoca, unde din 2017 este doctor habilitat și conducător de doctorate, dezvoltând direcții metodologice inovatoare și colective de cercetare performante. Este, de asemenea, profesor asociat la Universitatea de Vest din Timișoara, implicându-se activ în formarea noilor generații de cercetători.

Aurel Rustoiu s-a remarcat și printr-o susținută activitate arheologică de teren. A coordonat cercetări arheologice importante în țară, dintre care cele mai semnificative au fost cele de la Sighișoara - *Wietenberg* și Divici - *Grad*, dar și în străinătate, la Solotvino și Bila Ţerkova, în Ucraina Transcarpatică. În prezent coordonează proiecte de cercetare arheologică sistematică în colaborare cu Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, de la cimitirele din epoca fierului de la Sâncraia - *Darvas* și la cetățile dacice de la Cugir și Căpâlna. A fost membru, coordonator și mentor în numeroase proiecte de cercetare și granturi naționale și internaționale, construind punți durabile între instituții, generații, echipe și școli arheologice.

Este autor a 12 cărți, editor al mai multor volume de studii și semntar a peste 150 de articole, studii și note științifice, multe dintre ele publicate în reviste de prestigiu internațional. Studiile sale despre comunitățile dacice, celtice și nord-tracice rămân repere indispensabile pentru oricine abordează problematica interacțiunilor etno-culturale din prima epocă a fierului și până la Roma imperială. Prin publicațiile sale, Aurel Rustoiu a contribuit decisiv la reînnoirea metodologică a disciplinei și la afirmarea arheologiei românești în dialogul științific european. De-a lungul carierei editoriale și științifice a colaborat cu numeroși cercetători din țară și străinătate, între care Mariana E. Egri, Iosif Vasile Ferencz, Sándor Berecki, Andreea M. Drăgan, Andrei V. Georgescu, Adrian C. Căsălean, Gabriel T. Rustoiu, Valeriu Sîrbu, J. Vincent S. Megaw, Matthew M. McCarty, Călin Cosma, Gelu Florea, Horea D. Pop, Adrian Ursuțiu, Gabriela Gheorghiu, Valentin Vasiliev, Eduard A. Balaguri, Ioan Andrițoiu, Ion Horațiu Crișan, Marian Gumă, Vasile Moga, Corneliu Gaiu, Caius Săcărin, Alexandru Szentmiklósi, Eduard M. Nemeth, Alexandru Gudea, Dumitru Gh. Tamba, Emilian Teleagă, Cristian I. Popa, Cristinel Plantos, Gabriel D. Balteș, Alexandra Comșa, Mathilda Takács, Florin Gogâltan, Sorin Cociș, Constantin Inel, Valentin Cetean, Gabriel Crăciunescu, Corina Turc și Claudiu Lisovski-Cheleşanu.

Aurel Rustoiu a participat la numeroase conferințe și simpozioane internaționale, printre care cele mai importante ar fi cele de la Roma, Italia (2008); Heidelberg, Germania (2009); Cambridge, UK (2011, 2015); Carnuntum, Austria (2012); Rzeszów, Polonia (2012); Pilsen, Cehia (2013); Sofia, Bulgaria (2013); Manching, Germania (2014); Istanbul, Turcia (2014); Barcelona, Spania (2018); Praga, Cehia (2018); Chișinău, Republica Moldova (2018); Stará Lesná, Slovacia (2019); King's College London, UK (2019), Mikulov, Cehia (2022); Budapesta, Ungaria (2022); Jičín, Cehia (2023); Žilina, Slovacia (2024); Zlín, Cehia (2025).

Este membru în consiliul științific al Muzeului Național Brukenthal din Sibiu, Muzeului Banatului din Timișoara și Muzeului Satului Bănățean Timișoara, și a fost, de asemenea, implicat activ în consilii și comisii naționale precum CNATDCU sau Comisia Națională de Arheologie, contribuind prin experiență, echilibru și autoritate profesională la definirea standardelor în cercetare și patrimoniu. Din 2019 este membru de onoare al Institutului Național de Arheologie cu Muzeu al Academiei Bulgare de Științe, în semn de recunoaștere a contribuției sale la dezvoltarea arheologiei în Bulgaria, iar în același an a fost distins și cu Premiul George Barițiu al Academiei Române.

Prin deschidere interdisciplinară, cultură vastă și eleganță intelectuală, Aurel Rustoiu a creat o școală de gândire recunoscută pentru acuratețe, creativitate și spirit critic. În același timp, a avut curajul intelectual de a ieși din tiparele metodologice convenționale, promovând o arheologie autentică, atentă

la identități, mobilități, cauzalitatea mișcărilor de populații și dinamica interacțiunilor culturale. Această deschidere conceptuală a stimulat reflecția critică și a oferit disciplinei repere moderne de interpretare.

Aurel Rustoiu a organizat conferințe și workshop-uri la Cluj-Napoca, Alba Iulia și, mai recent, la Timișoara, contribuind la dinamizarea dialogului științific internațional. De asemenea, este activ în promovarea patrimoniului arheologic prin prezentări de popularizare și contribuții la volume destinate publicului cultivat mai larg, aducând rezultatele cercetării arheologice mai aproape de comunitate.

Un capitol aparte al activității sale îl reprezintă mentoratul. Generații întregi de arheologi – de la cercetători tineri aflați la început de drum până la specialiști astăzi deplin afirmați – îi datorează nu doar îndrumare științifică, ci și încredere, generozitate intelectuală și sprijin uman. Aurel Rustoiu nu a cultivat niciodată cunoașterea ca pe un bun rezervat, ci a împărtășit constant idei, metode și resurse, încurajând dialogul, creativitatea și autonomia profesională.

Mai puțin cunoscut în afara cercului apropiat, dar revelator pentru latura sa reflexivă și ludică, este volumul de poezii *Dadaism versus blablaism. Poezii de carantină (2020)*, care îi dezvăluie umorul subtil, sensibilitatea și apetitul pentru jocul conceptual, adăugând o notă surprinzătoare și fermecătoare profilului său intelectual.

La aniversarea celor șase decenii de viață, îi adresăm cele mai calde felicitări, cu recunoștință pentru contribuțiile sale excepționale și cu admirație pentru energia cercetătoare pe care o întruchipează. Îi dorim sănătate, putere de creație și ani mulți de cercetare rodnică, convinși că munca sa va continua să inspire generații viitoare de arheologi.

La mulți ani, cu prețuire și respect!

BERECKI Sándor

AUREL RUSTOIU ON THE 60TH ANNIVERSARY

On the occasion of the 60th birthday of distinguished archaeologist Dr. Aurel Rustoiu, we pay sincere tribute to a personality who has had decisive impact on archaeological research in Romania and Central and Eastern Europe.

Mentored even before his university years by the late archaeologist Florin Medeleț, he completed his graduate studies at Babeș-Bolyai University in Cluj-Napoca, in the Faculty of History and Philosophy. His doctoral thesis, published in 1996 and dedicated to Dacian bronze metallurgy, remains an international milestone, complemented by his exemplary analysis of fibulae from pre-Roman Dacia, published in 1997 and still considered a model today of typological and contextual analysis.

His scientific career is closely linked to the Institute of Archaeology and Art History in Cluj-Napoca, where he has been a habilitated doctor and PhD supervisor since 2017, developing innovative methodological approaches and high-performing research teams. He is also an associate professor at the West University of Timișoara, where he is actively involved in training new generations of researchers.

Aurel Rustoiu also has a distinguished record of archaeological fieldwork. He has coordinated important archaeological research in Romania, most notably the excavations at Sighișoara - *Wietenberg* and Divici - *Grad*, as well as abroad, at Solotvino and Bila Tserkva in Transcarpathian Ukraine. He currently leads systematic archaeological research projects in collaboration with the National Museum of the Union in Alba Iulia, at the Iron Age cemeteries in Sâncrai - *Darvas* and the Dacian fortresses in Cugir and Căpâlna. He has been a member, coordinator, and mentor in numerous research projects and national

and international grants, building lasting bridges between institutions, generations, teams, and archaeological schools.

He is the author of 12 books, editor of several volumes, and author of over 150 articles, studies, and scholarly notes, many of which have been published in prestigious international journals. His studies on the Dacian, Celtic, and North Thracian communities remain indispensable references for anyone addressing the issue of ethno-cultural interactions from the Early Iron Age to the Roman Empire. Through his publications, Aurel Rustoiu has made a decisive contribution to the methodological renewal of the discipline and to the affirmation of Romanian archaeology in European academic debate. Throughout his editorial and scientific career, he has collaborated with numerous researchers from Romania and abroad, including Mariana E. Egri, Iosif Vasile Ferencz, and Sándor Berecki, Andreea M. Drăgan, Andrei V. Georgescu, Adrian C. Căsălean, Gabriel T. Rustoiu, Valeriu Sîrbu, J. Vincent S. Megaw, Matthew M. McCarty, Călin Cosma, Gelu Florea, Horea D. Pop, Adrian Ursuțiu, Gabriela Gheorghiu, Valentin Vasiliev, Eduard A. Balaguri, Ioan Andrițoiu, Ion Horațiu Crișan, Marian Gumă, Vasile Moga, Corneliu Gaiu, Caius Săcărin, Alexandru Szentmiklósi, Eduard M. Nemeth, Alexandru Gudea, Dumitru Gh. Tamba, Emilian Teleagă, Cristian I. Popa, Cristinel Plantos, Gabriel D. Balteș, Alexandra Comșa, Mathilda Takács, Florin Gogâltan, Sorin Cociș, Constantin Inel, Valentin Cetean, Gabriel Crăciunescu, Corina Turc, Roxana Grindean, Ioan Tanțău and Claudiu Lisovski-Cheleşanu.

Aurel Rustoiu has attended numerous international conferences and symposia, among the most important being those in Rome, Italy (2008); Heidelberg, Germany (2009); Cambridge, UK (2011, 2015); Carnuntum, Austria (2012); Rzeszów, Poland (2012); Pilsen, Czech Republic (2013); Sofia, Bulgaria (2013); Manching, Germany (2014); Istanbul, Turkey (2014); Barcelona, Spain (2018); Prague, Czech Republic (2018); Chișinău, Republic of Moldova (2018); Stará Lesná, Slovakia (2019); King's College London, UK (2019); Mikulov, Czech Republic (2022); Budapest, Hungary (2022); Jičín, Czech Republic (2023); Žilina, Slovakia (2024); Zlín, Czech Republic (2025).

He is a member of the scientific councils of the Brukenthal National Museum in Sibiu, the Banat Museum in Timișoara, and the Banat Village Museum in Timișoara, and has also been actively involved in national councils and commissions such as CNATDCU and the National Commission for Archaeology, contributing his experience, balance, and professional authority to defining standards in research and heritage. Since 2019, he has been an honorary member of the National Archaeological Institute with Museum at the Bulgarian Academy of Sciences, in recognition of his contribution to the development of archaeology in Bulgaria; that same year, he was awarded the George Barițiu Prize by the Romanian Academy.

Through his interdisciplinary approach, wide-ranging culture, and intellectual elegance, Aurel Rustoiu has forged a scholarly profile recognized for its accuracy, creativity, and critical spirit. At the same time, he has shown the intellectual courage to move beyond conventional methodological patterns, promoting an authentic archaeology attentive to identity, mobility, the causes of population movements, and the dynamics of cultural interaction. This conceptual openness has stimulated critical reflection and provided the discipline with modern interpretative landmarks.

Aurel Rustoiu has organized conferences and workshops in Cluj-Napoca, Alba Iulia, and, more recently, in Timișoara, contributing to the international scientific dialogue. He is also active in promoting archaeological heritage through public lectures and written contributions to volumes aimed at a wider educated audience, bringing the results of archaeological research closer to the community.

A particular aspect of his professional activity is mentoring. Generations of archaeologists, from young researchers at the beginning of their careers to fully established specialists, owe him not only scientific guidance, but also his confidence, intellectual generosity, and human support. Aurel Rustoiu has never treated knowledge as a guarded asset; he has consistently shared ideas, methods, and resources, encouraging dialogue, creativity, and professional autonomy.

Less well known beyond his immediate circle, but illustrative of his reflective and ludic side, is the poetry volume *Dadaism versus blablaism. Poezii de carantină* (2020), which reveals his subtle humour, sensitivity and an appetite for conceptual play, adding a surprising and charming note to his intellectual profile.

On the occasion of his sixtieth birthday, we salute him with warmest congratulations, with gratitude for his exceptional contributions and with admiration for the research energy he embodies. We wish him good health, creative strength, and many years of productive research, confident that his work will continue to inspire future generations of archaeologists. Happy birthday, with esteem and respect!

BERECKI Sándor

CRONICA PUBLICAȚIILOR MEMBRILOR SECȚIEI ARHEOLOGIE, APĂRUTE ÎN ANUL 2024

George Valentin BOUNEGRU

Începând cu numărul LXI, la finalul revistei *APULUM, series archaeologica et anthropologica* a început să fie publicată o cronică a contribuțiilor științifice, dar și de popularizare a istoriei, editate în anul precedent de către membrii Secției Arheologie și Compartimentelor Restaurare ceramică – metal – textile și Restaurare piatră din cadrul Centrului Național de Conservare – Restaurare Carte Veche Alba Iulia. Cronica se rezumă la aceștia, deoarece *series Archaeologica et Anthropologica* găzduiește materiale științifice cu subiecte de arheologie și restaurare. Se adaugă directorul general al Instituției, care este arheolog și are contribuții științifice în domeniu.

Secția Arheologie din cadrul Muzeului Național al Unirii Alba Iulia este compusă din 12 angajați/ personal științific: șef de secție, un cercetător științific gr II și zece arheologi. Dintre aceștia, în anul 2024, opt membri, cărora li se adaugă directorul general, au publicat singuri, în colaborări interne sau împreună cu specialiști din afara instituției, 14 articole și studii științifice. Materialele au fost publicate în volume editate în țară sau străinătate. Unele studii au apărut în revista *APULUM*, ajunsă la numărul LXI. Aceștia se adaugă două recenzii și note de lectură editate în anuare naționale, precum și șapte rapoarte de cercetare publicate în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România - Campania 2023*, ridicând numărul publicațiilor la 23, aproape la fel ca și în anul precedent. Ordinea la fiecare autor este aceeași: publicații cotate ISI, publicații în volume editate în afara României, studii și articole în reviste cotate în bazele de date internaționale, sau în volume colective, rapoarte arheologice, iar la final recenzii și note de lectură.

Studii și articole

dr. Gabriel Bălan – arheolog IA

1. **Gabriel Bălan**, Raluca Burlacu-Timofte, Oriana Zvedac, Andrei Mărincean, Sorin Felea, „Cercetările arheologice preventive de la Șag – *Situl 5* (jud. Timiș)”, *Apulum*, LXI/1, 2024, p. 95-166
2. **Gabriel Bălan**, Raluca Burlacu-Timofte, „Late Bronze Age Cemetery from Șag – Site 5 (Timiș County, Romania). Preliminary report”, în: V. Sava, F.

Gogâltan (eds.), *Epoca bronzului de-o parte și de alta a Carpaților. Studii în onoarea lui Tudor Soroceanu la 80 de ani*, Cluj-Napoca, 2024, p. 405-434

dr. George Valentin Bounegru – cercetător științific II

1. Rada Varga, Alexander Rubel, **George Bounegru**, „Pottery vessels with graffiti discovered in the fort of Ala I Batavorum in Dacia”, *Electrum*, 31, 2024, p. 127-141
2. Rada Varga, **George Bounegru**, „A new military diploma for the troops of Dacia Superior”, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 229, 2024, p. 255-258
3. Marius-Mihai Ciută, **George Bounegru**, „An ancient coin hoard discovered, forgotten, rediscovered and recovered. the Jidvei hoard case”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 10.4, 2023, p. 161-171
4. Rada Varga, **George Bounegru**, „A dedication for Mars from the site of ala I Batavorum”, în: Lucrețiu Mihăilescu-Bîrliba, Radu Ardevan, Rada Varga, Florian Matei-Popescu, Ovidiu Țentea (eds.), *Studia epigraphica et historica in honorem Ioannis Pisonis*, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 2024, p. 253-258
5. **George Bounegru**, Ilie Lascu, „Cercetări recente în zona de extindere a cimitirului municipal de la Alba Iulia”, în: Dan Aparaschivei, George Bilavschi, Ludmila Bacumenco-Pîrnău (eds.), *Varia Archaeologica*, IV, *Provocări, căutări și certitudini în cercetarea arheologică românească actuală*, Iași, 2024, p. 191-207
6. Cristinel Plantos, Vitalie Bârcă, **George Valentin Bounegru**, Andrei Melincianu „Cercetări arheologice recente în necropola nordică de la Apulum. Observații preliminare (Recent archaeological research in the northern cemetery of Apulum. Preliminary notes)”, în: Dan Aparaschivei, George Bilavschi, Ludmila Bacumenco-Pîrnău (eds.), *Varia Archaeologica*, IV, *Provocări, căutări și certitudini în cercetarea arheologică românească actuală*, Iași, 2024, p. 207-254

Dr. Cristinel Laurențiu Fântâneau – șef de secție

1. Megan Michel, Eirini Skourtanioti, Federica Pierini, Evelyn K. Guevara, Angela Mötsch, Arthur Kocher, Rodrigo Barquera, Raffaella A. Bianco, Selina Carlhoff, Lorenza Coppola Bove, Suzanne Freilich, Karen Giffin, Taylor Hermes, Alina Hiß, Florian Knolle, Elizabeth A. Nelson, Gunnar U. Neumann, Luka Papac, Sandra Penske, Adam B. Rohrlach, Nada Salem, Lena Semerau, Vanessa Villalba-Mouco, Isabelle Abadie, Mark Aldenderfer, Jessica F. Beckett, Matthew

Brown, Franco G. R. Campus, Tsang Chenghwa, María Cruz Berrocal, Ladislav Damašek, Kellie Sara Duffett Carlson, Raphaël Durand, Michal Ernée, **Cristinel Fântâneau**, Hannah Frenzel, Gabriel García Atiénzar, Sonia Guillén, Ellen Hsieh, Maciej Karwowski, David Kelvin, Nikki Kelvin, Alexander Khokhlov, Rebecca L. Kinaston, Arkadii Korolev, Kim-Louise Krettek, Mario Kűßner, Luca Lai, Cory Look, Kerttu Majander, Kirsten Mandl, Vittorio Mazzarello, Michael McCormick, Patxuka de Miguel Ibáñez, Reg Murphy, Rita E. Németh, Kerkko Nordqvist, Friederike Novotny, Martin Obenaus, Lauro Olmo-Enciso, Päivi Onkamo, Jörg Orschiedt, Valerii Patrushev, Sanni Peltola, Alejandro Romero, Salvatore Rubino, Antti Sajantila, Domingo C. Salazar-García, Elena Serrano, Shapulat Shaydullaev, Emanuela Sias, Mario Šlaus, Ladislav Stančo, Treena Swanston, Maria Teschler-Nicola, Frederique Valentin, Katrien Van de Vijver, Tamara L. Varney, Alfonso Vigil-Escalera Guirado, Christopher K. Waters, Estella Weiss-Krejci, Eduard Winter, Thiseas C. Lamnidis, Kay Prüfer, Kathrin Nägele, Maria Spyrou, Stephan Schiffels, Philipp W. Stockhammer, Wolfgang Haak, Cosimo Posth, Christina Warinner, Kirsten I. Bos, Alexander Herbig, Johannes Krause, „Ancient „*Plasmodium*” genomes shed light on the history of human malaria”, *Nature*, vol. 631, 2024.

2. Vitalie Bărcă, **Cristinel Fântâneau**, Anca Mătiş, Cristian Florescu „Aspects of the funerary rite and ritual in the sarmatian cemetery of Timișoara-Hladik 1 (Timiș county). Preliminary observations”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 11.4, 2024, p. 166-198

Cristian Titus Florescu – arheolog IA

1. Vitalie Bărcă, Cristinel Fântâneau, Anca Mătiş, **Cristian Florescu** „Aspects of the funerary rite and ritual in the sarmatian cemetery of Timișoara-Hladik 1 (Timiș county). Preliminary observations”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 11.4, 2024, p. 166-198

dr. Ilie Lascu – arheolog IA

1. George Bounegru, **Ilie Lascu**, „Cercetări recente în zona de extindere a cimitirului municipal de la Alba Iulia”, în: Dan Aparaschivei, George Bilavschi și Ludmila Bacumenco-Pîrnău (eds.), *Varia Archaeologica IV, Provocări, căutări și certitudini în cercetarea arheologică românească actuală*, Iași, 2024, p. 191-207

2. **Ilie Lascu**, „Celturi din bronz recent descoperite în nordul județului Alba (comuna Lopadea Nouă)”, în: Dan Aparaschivei, George Bilavschi, Ludmila

Bacumenco-Pîrnău (eds.), *Varia Archaeologica*, IV, *Provocări, căutări și certitudini în cercetarea arheologică românească actuală*, Iași, 2024, p. 115-130

3. **Ilie Lascu** - „Depozitul de bronzuri Doștat II (com. Doștat, județ Alba)”, *Terra Alutana*, 2, 2024, p. 153-176

Anca Mătiș – arheolog II

1. Vitalie Bârcă, Cristinel Fântâneau, **Anca Mătiș**, Cristian Florescu „Aspects of the funerary rite and ritual in the sarmatian cemetery of Timișoara-Hladik 1 (Timiș county). Preliminary observations”, *Journal of Ancient History and Archaeology*, 11.4, 2024, p. 166-198

dr. Radu Ota – arheolog IA

1. Florian Matei Popescu, **Radu Ota**, Darius Groza, „A new *praefectus* and *patronus* of the *collegium centonarium* of the *colonia Aurelia Apulensis*”, în: Lucrețiu Mihăilescu-Bîrliba, Radu Ardevan, Rada Varga, Florian Matei-Popescu, Ovidiu Țentea (eds.), *Studia epigraphica et historica in honorem Ioannis Pisonis*, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 2024, p. 337-346

2. **Radu Ota**, Andrei Buta, „Material tegular ștampilat descoperit recent în castrul roman de la Apulum”, *Apulum*, LXI/1, 2024, p. 247-280

Rapoarte arheologice

dr. Gabriel Dan Balteș – arheolog IA

1. Aurel Rustoiu, Mariana Elena Egri, Matthew McCarty, Andreea Maria Drăgan, Georgeta El Susi, **Gabriel Dan Balteș**, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Andrei Valentin Georgescu, Beatrice Elena Ciută, „Raport de Cercetare arheologică sistematică Oarda, mun. Alba Iulia, jud. Alba punct: Bulza”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 263-266

2. Aurel Rustoiu, Mariana Egri, Andreea Drăgan, Adrian Căsălean, Georgeta El Susi, Beatrice Ciută, **Gabriel Dan Balteș**, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Szilárd Sándor Gál, „Raport de Cercetare arheologică sistematică Sâncrai, oraș Aiud Iulia, jud. Alba, punct: Darvaș”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 331-333

3. Aurel Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Mariana Elena Egri, Andreea Maria Drăgan, Gabriel Tiberiu Rustoiu, **Gabriel Dan Balteș**, Andrei-Valentin

Georgescu, „Raport diagnostic arheologic Căpâlna, com. Săsciori, jud. Alba punct: Dealul Cetății”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 687-690

4. Aurel Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Mariana Elena Egri, Andreea Maria Drăgan, Gabriel Tiberiu Rustoiu, **Gabriel Dan Balteș**, Andrei-Valentin Georgescu, „Raport diagnostic arheologic Cugir, oraș Cugir, jud. Alba punct: Dealul Cetate”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 704-706

dr. George Valentin Bounegru – cercetător științific II

1. **George Bounegru**, Marius Mihai Ciută, „Raport de diagnostic arheologic Jidvei, Jud Alba punct Bleș”, *Cronica Cercetărilor Arheologice Campania 2023*, p. 865-873

2. **George Bounegru**, Ilie Alexandru Lascu, „Raport de diagnostic arheologic la Șpălnaca, com Hopârta, jud. Alba, punct „Fânață”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 754-753

3. **George Bounegru**, Ilie Alexandru Lascu, „Raport de cercetare arheologică preventivă Alba Iulia, (Apulum) punct: Cimitirul Municipal, zona de extindere spre vest, str dealul Furcilor”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 477-480

dr. Ilie Lascu – arheolog 1A

1. George Bounegru, **Ilie Alexandru Lascu**, „Raport de diagnostic arheologic la Șpălnaca, com Hopârta”, jud. Alba, punct „Fânață”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 754-753

2. George Bounegru, **Ilie Alexandru Lascu**, „Raport de Cercetare arheologică preventivă Alba Iulia, (Apulum) punct: Cimitirul Municipal, zona de extindere spre vest, str. Dealul Furcilor”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 477-480

dr. Gabriel Tiberiu Rustoiu – director general – manager

1. Aurel Rustoiu, Mariana Elena Egri, Matthew McCarty, Andreea Maria Drăgan, Georgeta El Susi, Gabriel Dan Balteș, **Gabriel Tiberiu Rustoiu**, Adrian Cătălin Căsălean, Andrei Valentin Georgescu, Beatrice Elena Ciută, „Raport de cercetare arheologică sistematică Oarda, mun. Alba Iulia, jud. Alba punct: Bulza”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 263-266

2. Aurel Rustoiu, Mariana Egri, Andreea Drăgan, Adrian Căsălean, Georgeta El Susi, Beatrice Ciută, Gabriel Balteș, **Gabriel Tiberiu Rustoiu**, Szilárd Sándor Gál, „Raport de cercetare arheologică sistematică Sâncrai, oraș Aiud Iulia, jud. Alba, punct: Darvaș”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 331-333

3. Aurel Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Mariana Elena Egri, Andreea Maria Drăgan, **Gabriel Tiberiu Rustoiu**, Gabriel Dan Balteș, Andrei-Valentin Georgescu, „Raport de diagnostic arheologic Căpâlna, com. Săsciori, jud. Alba punct: Dealul Cetății”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 687-690

4. Aurel Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Mariana Elena Egri, Andreea Maria Drăgan, **Gabriel Tiberiu Rustoiu**, Gabriel Dan Balteș, Andrei-Valentin Georgescu, „Raport de diagnostic arheologic Cugir, oraș Cugir, jud. Alba punct: Dealul Cetate”, *Cronica Cercetărilor Arheologice campania 2023*, p. 704-706

Recenzii și note de lectură

George Bounegru - Andrea Popa, *Managementul integrat al patrimoniului cultural mondial în România, Studiu de caz: frontiera romană din Dacia. Siturile de epocă romană de la Brețcu, Comolău și Boroșneu Mare*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2023, 279 de pagini, 73 figuri, recenzie în *Apulum*, LXI/1, 2024

Radu Ota - Marin Iulian Neagoe, *Cetatea medievală a Severinului, centru de putere la Porțile de Fier*, Editura Autograf MJM, Craiova, 2021, 30 de planșe, 194 de pagini, recenzie în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 16, 2024

**CRONICA PUBLICAȚIILOR MEMBRILOR COMPARTIMENTELOR
RESTAURARE CERAMICĂ – METAL – TEXTILE ȘI RESTAURARE
PIATRĂ DIN CADRUL CENTRULUI NAȚIONAL DE CONSERVARE –
RESTAURARE CARTE VECHЕ ALBA IULIA, APĂRUTE ÎN ANUL 2024**

Sidonia Petronela OLEA

Revista *APULUM. Series Archaeologica et Anthropologica* publică în paginile sale studii care abordează subiecte de restaurare metal, ceramică și piatră. În anul 2024, angajații compartimentelor sus menționate au publicat singuri, în colaborări interne sau împreună cu specialiști din afara instituției șase articole și studii științifice în volume editate la nivel național, cărți și volume colective.

Studii și articole

Dr. Dan George Anghel – restaurator IA

1. **Dan Anghel**, „Utilizarea gudronului din coajă de mesteacăn în perioada romană la Apulum”, *Apulum*, LXI/1, 2024, p. 248-281

Dr. Sidonia-Petronela Olea – restaurator IA

1. **Sidonia-Petronela Olea**, „Morfologia monumentelor funerare – câmpul inscripției (studiu introductiv)”, în: Florin Bogdan, **Sidonia-Petronela Olea** (ed.), *Comunități și Patrimoniu - trecut și prezent*, BIBLIOTHECA MVSEI APVLENSIS XLII, 2024, p. 85-95

Cărți și volume colective

Dr. Monica Druța – conservator IA

1. **Monica Druța**, *Evoluția conservării patrimoniului cultural mobil în muzeele din Aiud, Alba Iulia, Blaj și Sebeș (1920–1990)*, ed. Muzeului Național al Unirii Alba Iulia, ed. Mega, 2024

Dr. Sidonia-Petronela Olea – restaurator 1A

1. **Sidonia-Petronela Olea**, Daniel Dumitran (editori), *Histories Written in Stone. Research, Conservation and Restoration at the Jewish Cemetery of Alba Iulia*, Alba Iulia - Cluj-Napoca, ed. Muzeului Național al Unirii Alba Iulia, ed. Mega, 2024
2. Florin Bogdan, **Sidonia-Petronela Olea** (editori), *Comunități și Patrimoniu - trecut și prezent*, Bibliotheca Musei Apvlensis XLII, 2024
3. **Sidonia-Petronela Olea**, *Memoria vechilor pietre tombale: cercetarea, conservarea și restaurarea unor monumente funerare din cimitire ale județului Alba*, Alba Iulia - Cluj-Napoca, ed. Muzeului Național al Unirii Alba Iulia, ed. Mega, 2024